

OPeRA conferentie

4 november 2021

PROFESSIONALISERING VAN
LERAREN MENS EN
MAATSCHAPPIJVAKKEN EN
TALEN:

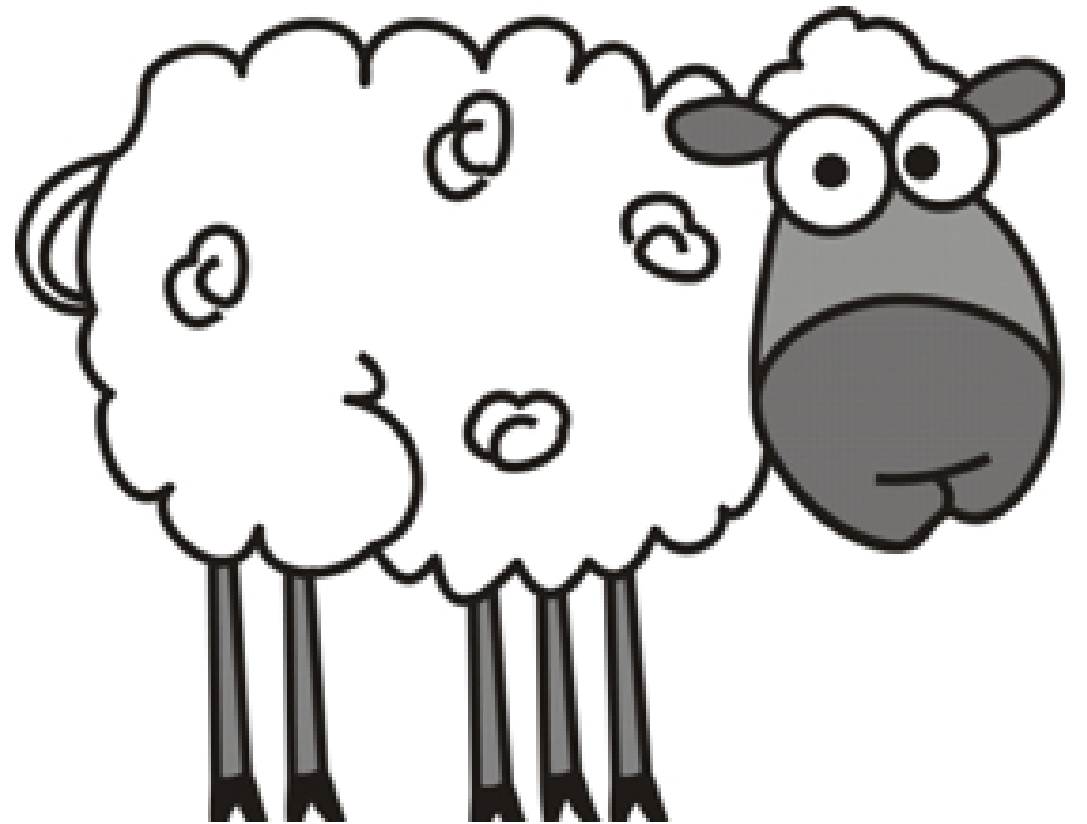
DE KRACHT VAN
PROFESSIONELE
LEERGEMEENSCHAPPEN

CARLA VAN BOXTEL (UVA, RICDE)
ELINE VAN BATENBURG (HVA, CARE)

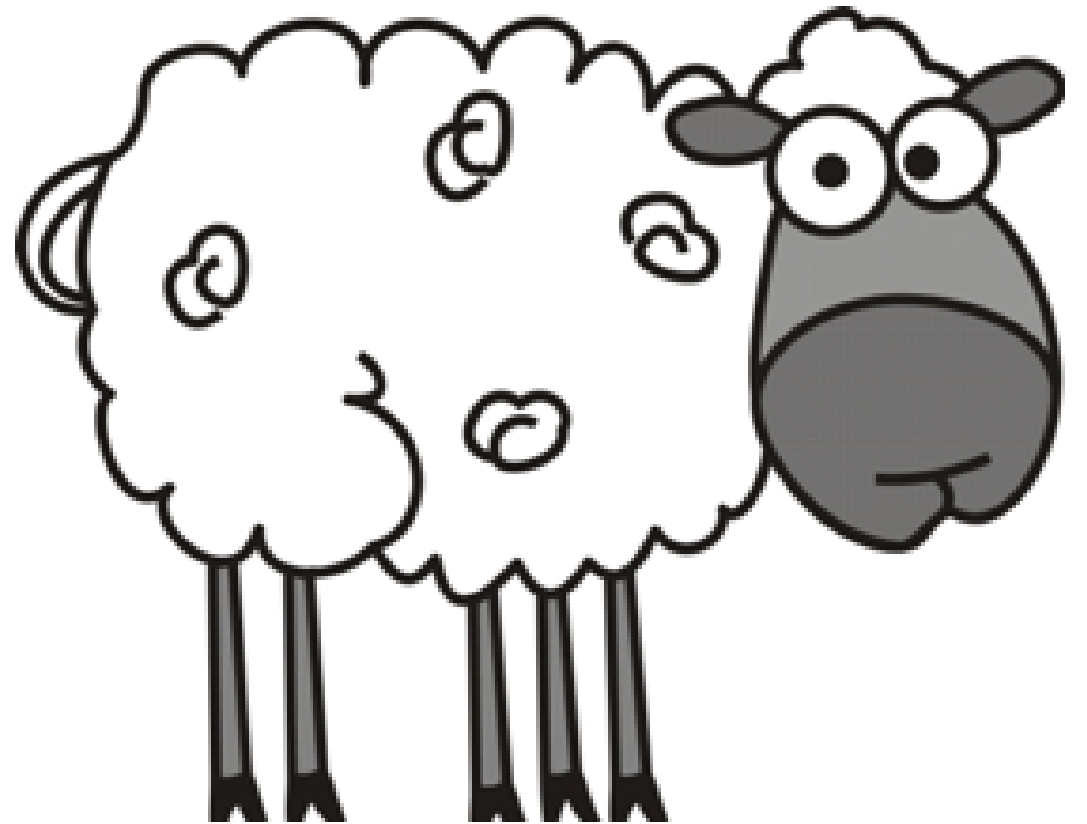
Docent: hét schaap met drie (of vijf) poten

- Vakinhoudelijk bekwaam
- Vakdidactisch bekwaam
- Pedagogisch bekwaam

Docent: hét schaap met drie (of vijf) poten

- Vakinhoudelijk bekwaam
- Vakdidactisch bekwaam
- Pedagogisch bekwaam

Nieuwe kennis uit vakdidactisch onderzoek

Doelen

Leerlingen en
diversiteit

Onderwijs-
leeractiviteiten

Docent-
professionaliteit

Voortdurende vakdidactische ontwikkeling

1. Taal is helemaal geen verzameling *regels*, maar een verzameling **patronen**, die vaak of minder vaak voorkomen.
2. Als we taal gebruiken, hebben we niets aan geleerde regels / expliciete kennis, alleen aan **impliciete** (geautomatiseerde) **taalkennis**.
3. Er zijn **geen toepassingsgaranties**: taalleren is een individueel en dynamisch proces.

TAAL IS MIJN
GOEDSTE
BESTE VAK

Voortdurende vakdidactische ontwikkeling

1. Leerlingen moeten inzicht krijgen in het interpretatieve karakter van beelden van en verhalen over het verleden
2. Kritisch leren beoordelen van betrouwbaarheid, representativiteit van primaire bronnen is belangrijk, maar niet voldoende
3. In onderzoek ontwikkelde en beproefde aanpakken gericht op secundaire en hedendaagse bronnen:
  - o Leerlingen vergelijken twee verschillende teksten uit schoolboeken of van historici over dezelfde gebeurtenis
  - o Docent stelt epistemologische vragen (kunnen verschillende verklaringen juist zijn, wat maakt ene verklaring beter dan andere?) in klassikale nabespreking van onderzoeksopdrachten
  - o Instructie en oefening gericht op leren herkennen van perspectief van auteurs in woordkeuze e.d.

Het Parool

Houden of vervangen? Wat doen we met onze oude 'helden'?

Door de Black Lives Matterprotesten valt het ene na het andere standbeeld van zijn sokkel. Bekijken we historische figuren niet te veel door de bril van nu? 'Geschiedenis is niet in beton gegoten.'

Hans van der Beek 12 juni 2020, 08:20

Weten, willen en kunnen

- **Access:** nieuwe wetenschappelijke inzichten bereiken de docenten maar moeilijk
- **Readiness:** ontwikkelfases in het docentschap
- **Resistance:** sturende kracht van a) de apprenticeship of observation en b) de sociale norm
- **Resources:** lesboeken spelen een centrale rol, maar veranderen maar langzaam.

Vakdidactische professionalisering van docenten

- Tijdens de **opleiding**

modules vakdidactiek, beroepsopdrachten, stages

- In de **inductiefase**

Frisse Start, mbo-start

- Tijdens de **loopbaan**

Nascholing, conferenties, netwerkbijeenkomsten, vakdidactische ondersteuning, academische werkplaats, professionele leergemeenschappen.

Academische werkplaats / professionele leergemeenschap

Wat zijn bronnen voor professionele (vakdidactische) groei

O.a.

- Experimenteren in / ontwikkelen voor de eigen praktijk
- Reacties van leerlingen en collega's bij experimenteren met ontwikkelde materialen in de praktijk
- Voorbeelden en feedback van vakdidactische experts (mede vanuit onderzoeksliteratuur)
- Vakdidactische instrumenten: bv. observatieschema onderwijzen van historisch denken en redeneren, beschrijvingen van vaardigheden, rubrics
- (her)ontwerpen van concrete producten bv introductie-videos, stappenplannen, rubrics etc.

[Home – WOA vo mbo
\(kohnstaminstituut.nl\)](http://www.kohnstaminstituut.nl)

[Vaardigheden in mmv -
Expertisecentrum MMV
\(expertisecentrum-mmv.nl\)](http://www.expertisecentrum-mmv.nl)

Vakdidactische vergezichten

Van en voor

docenten

opleidingen

scholen

onderzoekers

exertisecentra

leerplanontwikkelaars

materiaalontwikkelaars

.....

Voorbeeld

